

Yirminci Lem'a'daki, Beşinci Sebep ile Üçüncü Sebep çok benziyor, aralarındaki farkı izah eder misiniz?

"ÜÇÜNCÜ SEBEP"

"Ehl-i hakkın ihtilâfı himmetsizlikten ve aşağılıktan ve ehl-i dalâletin ittifakı ulüvv-ü himmetten değildir. Belki ehl-i hidayetin ihtilâfı, ulüvv-ü himmetin sû-i istimalinden ve ehl-i dalâletin ittifakı, himmetsizlikten gelen zaaf ve aczdendir."

"Ehl-i hidayeti, ulüvv-ü himmetten sû-i istimale ve dolayısıyla ihtilâfa ve rekabete sevk eden, âhîret nokta-i nazarında bir haslet-i memdûha sayılan hırs-ı sevap ve vazife-i uhreviyede kanaatsizlik cihetinden ileri geliyor. Yani, *'Bu sevabı ben kazanayım, bu insanları ben irşad edeyim, benim sözümü dinlesinler.'* diye, karşısındaki hakikî kardeşi ve cidden muhabbet ve muavenetine ve uhuvvetine ve yardımına muhtaç bir zâta karşı rekabetkârâne vaziyet alır. *'Şakirtlerim niçin onun yanına gidiyorlar? Niçin onun kadar şakirtlerim bulunmuyor?'* diye, enâniyeti oradan fırsat bulup, mezmûm bir haslet olan hubb-u câha temayül ettirir, ihlâsı kaçırır, riyâ kapısını açar."⁽¹⁾

Bu sebepte, **himmetsizlik** nazara veriliyor. **Himmetsizlik**; hakkın yükselmesi için gayret ve çaba sarf etmek anlamındadır. Müslümanlar uyuşuk gayretsiz ve himmetsizlikten ihtilafa düşmedikleri gibi, ehli dalalet de gayret ve himmetlerinden dolayı ittifak içinde değildirler, mesajı veriliyor.

"BEŞİNCİ SEBEP"

"Ehl-i hidayetin ihtilâfı ve adem-i ittifakı zaaflarından olmadığı gibi, ehl-i dalâletin kuvvetli ittifakı da kuvvetlerinden değildir. Belki ehl-i hidayetin ittifaksızlığı, iman-ı kâminden gelen nokta-i istinad ve nokta-i istinaddan neş'et eden kuvvetten ileri geldiği gibi; ehl-i gaflet ve ehl-i dalâletin ittifakları, kalben nokta-i istinad bulmadıkları itibarıyla zaaf ve aczlerinden ileri gelmiştir. Çünkü zayıflar ittifaka muhtaç oldukları için kuvvetli ittifak ederler. Kavîler, ihtiyacı tam hissetmediklerinden, ittifakları zayıftır. Arslanlar, tilkiler gibi ittifaka muhtaç olmadıkları için ferdî yaşıyorlar. Yabanî keçiler, kurtlardan muhafaza için, bir sürü teşkil

ederler."(2)

Bu sebepte ise, **kuvvet ile zaaf** nazara veriliyor. Kafirler çok kuvvetli ve izzetli oldukları için ittifak ediyor değildirler. Müslümanlar da -haşa- zayıf ve aşağılık oldukları için ihtilafa düşüyor değildirler. Kafirlerin ittifakı zaaf ve acizlikten, Müslümanların ihtilafı; imandan gelen kuvvet ve izzetten dolaydır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Lem'alar, Yirminci Lem'a.](#)

(2) bk. [a.g.e.](#)